

**Seimo Energetikos komisijos pirmininko Kęstučio Daukšio sveikinimo žodis
EURONEST PA Energetikos saugumo komiteto seminare**

Džiugu, kad Europos Sąjungos (ES) ir Rytų partnerystės Parlamentinė Asamblėja (EURONEST), įsteigta prieš dvejus metus, skatina ES valstybes nares ir jos partneres Rytų Europos regione bendradarbiauti, padėti viena kitai kuriant bendrus saugumo mechanizmus ir politiką energetikos srityje.

Tikiuosi, kad šis EURONEST Energetikos saugumo komiteto seminaras „Rytų partnerystės perspektyvos energetinio efektyvumo ir atsinaujinančių energijos išteklių srityje“ suteiks galimybę politikams, akademinėi bendruomenei ir ekspertams, mums visiems, pasidalyti žiniomis, savos šalies patirtimi ir išmoktomis pamokomis, kaip įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo politiką, kaip racionaliai naudoti ir plėtoti atsinaujinančius energijos išteklius, kaip subalansuoti įvairias energijos rūšis, kaip užtikrinti patikimą ir saugų tiekimą, priimtinausiomis, t. y. vartotojams mažiausiomis kainomis.

Kokie pagrindiniai iššūkiai 2014–2020 metų laikotarpiu laukia Lietuvos?

Lietuvai pagrindinis iššūkis vienareikšmiškai bus sisteminė, integruota energetinio saugumo užtikrinimo plėtra, didinant energetinį efektyvumą ir skatinant plačiau naudoti atsinaujinančios energetikos išteklius įvairiuose sektoriuose – tiek elektros, tiek šilumos, tiek transporto. Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje suformuluotas ambicingas tikslas: iki 2020 metų ne mažiau kaip 23 procentus galutinio energijos suvartojimo sudarys atsinaujinantys energijos ištekliai.

Jeigu kalbėsime apie atskirus sektorius – centralizuotai tiekiamos šilumos iš atsinaujinančių energijos išteklių (biokuro) dalis turi būti padidinta iki 60 proc.; elektros – iki 20 proc., o transporto sektoriuje iš atsinaujinančių energijos išteklių turi būti pagaminta 10 proc. kuro. Įvertinant numatomą elektros ir šilumos sektorių plėtrą šioms iniciatyvoms įgyvendinti, iki 2020 metų bus reikalinga 3 mlrd. litų investicijų, įskaitant valstybės įmonių lėšas, ES struktūrinių fondų lėšas ir kitą tarptautinę paramą.

Per šį laikotarpį reikiamą energijos poreikį bus siekiama kuo didesne dalimi patenkinti vidaus ištekliais, atsisakant importuojamo taršaus iškastinio kuro.

Kitas iššūkis – energijos naudojimo efektyvumas. Šitoje srityje jau dabar pasiekta neblogų rezultatų. Lietuvoje energijos vartojimo efektyvumas per pastarąjį dešimtmetį (2000–2010 m.) sparčiai augo. 2010 m. galutinės energijos vartojimo intensyvumas Lietuvoje, nepaisant ekonomikos nuosmukio ir jo metu kiek padidėjusio energijos intensyvumo, buvo 21,5 proc. mažesnis negu 2000 m. Įvertinus visą energijos taupymo potencialą, svarbiausias energetikos efektyvumo srities strateginis tikslas yra kiekvienais metais energijos suvartoti po 1,5 procento mažiau. Tad iki 2020 metų sutaupyti 740 kilotonų naftos ekvivalento (ktnoe) energijos. Šis tikslas yra nustatytas Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje.

Siekdami efektyviai naudoti energiją, turime įgyvendinti daug priemonių. Numatoma modernizuoti centralizuotus šilumos tiekimo tinklus, įdiegiant pažangiausias technologijas. Ketinama atnaujinti elektros skirstomuosius tinklus, seni transformatoriai bus keičiami efektyvesniais, oro linijos pakeistos kabelinėmis linijomis. Tikslinga vykdyti investicijas ir į miestų erdvių, gatvių apšvietimo sistemų modernizavimą, energetikos sistemų integruotam valdymui būtinus IT sprendimus, įskaitant investicijas į išmaniuosius tinklus ir sistemos IT valdymo programas.

Dideli energijos taupymo rezervai yra pastatų sektoriuje.

Pagal Pirmajame energijos efektyvumo veiksmų plane pateiktus duomenis, pastatuose sunaudojama apie 40 procentų visų galutinio energijos vartojimo sąnaudų. Nustatyta, kad didžiausias energijos taupymo potencialas yra gyvenamajame ir prekybos bei paslaugų

sektoriuose. Jis sudaro 80 procentų viso energijos taupymo potencialo. Todėl dauguma energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių turi būti nukreipta į senų daugiabučių, gyvenamųjų ir viešosios paskirties pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų finansavimą.

Skaičiuojama, kad modernizavus esamus daugiabučius ir viešosios paskirties pastatus, jų energetikos sistemas, galima sutaupyti nuo 30 iki 50 procentų energijos.

Viliuosi, kad dirbdami kartu įgyvendinsime šiuos iššūkius, surasime efektyviausius energijos vartojimo būdus ir plačiau atversime duris atsinaujinantiems energijos išteklams.

Linkiu sėkmingo darbo seminare.